

Speciální andragogika osob se zdravotním postižením 1

VYMEZENÍ POJMŮ A ZÁKLADNÍCH ASPEKTŮ

SPAMP_S4g1 (2016)
PhDr. Lucie Procházková, Ph.D.

Postižení, člověk s postižením

- ❖ neexistuje jedna obecná definice
- ❖ rozdily podle oblastí (školství, práce, zdravotnictví, soc. oblast)
- ❖ dříve – postižení jako kategorie, defekt → opatření (podle druhu a stupně)
- ❖ dnes – postižení jako dimenze, určitý rozměr života
- ❖ postižení je součástí lidského stavu
 - „téměř každý bude v některé části života dočasně či trvale postižený a ti, kteří se dožijí stáří, budou zažívat narůstající obtíže vycházející ze zdravotního stavu“ (WHO. World Disability Report, 2011, s. 3)

Postižení

„Stav trvalého a závažného snížení funkční schopnosti v důsledku nemoci, úrazu nebo vrozené vady.“
(ČR, zdravotnické pojištění)

„...dlouhodobý nebo trvalý stav, který nelze léčbou zcela odstranit, lze však nepříznivý dopad zdravotního postižení zmírnit soustavou promyšlených opatření.“
(Hartl, Hartlová, 2000)

Postižení dle WHO (1980)

- ❖ *impairment* (Schädigung) – vada, poškození
- ❖ *disability* (Beeinträchtigung) – omezení, znevýhodnění
- ❖ *handicap* (Behinderung) – postižení

Postižení dle WHO (2001)

- ❖ Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví – MKF / *International Classification of Functioning, Disability and Health – ICF* (WHO 2001)
- ❖ Zaměření na potenciál
- ❖ Nové pojmy – **participace, aktivita**
- ❖ Postižení vytváří podmínky (společnost)
- ❖ Participace (*participation*) – zapojení člověka do životní situace
- ❖ Aktivita (*activity*) – proces provádění nějakého úkolu či jednání/akce člověkem
- ❖ Dimenze prostředí (*environment*) – indiv. životní podmínky

Člověk s postižením – podle oblastí

- ❖ **školství**
Školský zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (novela č. 82/2015 Sb.)
- ❖ **práce a zaměstnávání**
Zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.
- ❖ **sociální oblast**
Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

Dělení

- ❖ podle doby vzniku
- ❖ podle druhu
- ❖ podle stupně
- ❖ (relativně) neměnný stav vs. progresse
- ❖ typické pro určitý věk
- ❖

Klíčové aspekty

- ❖ vliv postižení na jednotlivé / všechny oblasti života
- ❖ boj resortů
- ❖ poradenství, podpora, ale i péče
- ❖ včasná a ucelené (koordinovaná) rehabilitace
- ❖ týmový přístup (zahrnutí i rodiny, blízkých)
- ❖ lidskost, pochopení, vzájemná úcta

Obtíže v běžném životě

Jaké obtíže může mít

...člověk se zrakovým postižením?

<http://chodicilide.cz/pribeh-honzy-4/>

...člověk se sluchovým postižením?

<http://chodicilide.cz/pribeh-daniela-3/>

...člověk s tělesným postižením?

<http://chodicilide.cz/pribeh-petra-5/>

Znáte nějaké osobnosti s postižením?

HISTORIE... /... SOUČASNOST
ZAHRANIČÍ... /... U NÁS

Člověk s tělesným postižením

„I started calling myself a disabled woman, and a good 13 years after 17-year-old me started saying crip, it still horrifies people. I do it because it's a word that makes me feel strong and powerful.“

Stella Young, writing a letter to her 80-year-old self.

Stella Young

Otázky do diskuse

Stella Young (1982-2014)

- žurnalistka, komediantka, advokátka lidí s postižením
- narodila se s osteogenesis imperfecta
- Deakin University (Bachelor of Arts in Journalism)
- University of Melbourne (Diploma in Education)

- ❖ O čem bylo video?
- ❖ Co bylo poselstvím Stelly Young?
- ❖ Je u nás situace podobná/stejná?
- ❖ Zažili jste někdy situaci, kdy jste žasli nad chováním svého okolí k lidem s postižením?
- ❖ Co by bylo třeba udělat, aby se to změnilo?

Člověk se zrakovým postižením

"Jak šel čas, pomalu ale jistě jsem si uvědomoval, že se nemohu jen litovat, ale že chci svému okolí a hlavně sobě ukázat, že něco dokážu."

Jan Říha

Jan Říha

Člověk se sluchovým postižením

A Day Through a Deaf Person's Eyes

„Den očima neslyšícího člověka“

- ❖ Jaké nepříjemné/neobvyklé situace mohou vznikat v důsledku sluchového postižení (zde hluchoty)?
- ❖ V čem může být komunikace znakovým jazykem „výhodou“?

Co by bylo potřeba změnit?

Teacher is a hit with sign-language covers of [popular music videos](#)

<http://www.today.com/news/teacher-hits-sign-language-covers-music-videos-2D80176912>
